

**ลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
วิทยาเขตตรัง**

**Good Citizenship Characteristics of Science and Fisheries
Technology Faculty's Students, Rajamangala University
of Technology Srivijaya, Trang Campus**

วรรณกร พลพิชัย

สาขาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

E-mail: mamoz-@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและบุคลิกภาพกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา 2) เปรียบเทียบลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง จำนวน 268 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของสาขา เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ t - test, F - test , LSD และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ผลการศึกษาพบดังนี้ 1) การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้าง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการมีสติ มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) นักศึกษาที่มีอาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาที่แตกต่างกัน มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ : การสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ ความเป็นพลเมืองดี

นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Abstract

The objectives of this study were as followings: 1) to study relationship between social support, personality, to good citizenship characteristics of students and 2) to compare good citizenship characteristics of students according to their personal factors. The participants were 268 under-graduated students of science and fisheries technology's faculty, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus. Sampling done by technically the stratified according to sectors. Research instrument was questionnaire. The data were analyzed by using statistical methods; including t – test, F – test, LSD, and Pearson correlation coefficient. The results had concluded as followings: firstly, social support and the openness, the agreeableness, the extraversion, and the conscientiousness of personality were correlated to good citizenship Characteristics. Secondly, difference in job's father, and job's mother had contributed to difference to good citizenship characteristics with the statistical significance level of .05.

Key words : social support; personality; good citizenship characteristics; student of Rajamangala University of Technology Srivijaya; Trang Campus

บทนำ

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับสังคมไทยในปัจจุบัน เนื่องจากการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีนั้นเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่บ้านเมืองมีความขัดแย้งกันทางความคิด ถ้าบุคคลมีลักษณะความเป็นพลเมืองดี การที่จะตัดสินใจทำอะไรที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ ก็อาจจะช่วยให้บุคคลมีความตระหนักและคิดไตร่ตรองก่อนว่า สิ่งที่ตนจะกระทำนั้นจะเกิดผลต่อสังคมอย่างไรบ้าง การที่จะให้บุคคลปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี จำเป็นที่จะต้องปลูกฝังและส่งเสริมให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นพลเมืองดีตั้งแต่วัยการศึกษา เพื่อที่จะให้บุคคลได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โดยบุคคลที่มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีจะเป็นผู้ที่มีความตระหนักใน

บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน นอกจากนี้พลเมืองดีนั้นจะต้องมีความเอาใจใส่ผู้อื่น ปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็ง มีจิตสำนึกในชุมชนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับในความหลากหลายของสังคม (Davies et al., 1999)

ปัจจุบันพบว่าสังคมไทยมักจะพบปัญหาอันเนื่องมาจากการกระทำหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งปรากฏตามสื่อประเภทต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ เช่น การฉกชิงวิ่งราว การเพิกเฉยต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น การคดโกง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การก่อเหตุทะเลาะวิวาทในที่สาธารณะ การทุจริต การไม่เคารพกฎหมาย หรือการขโมย เป็นต้น โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งยังเป็นเยาวชนหรือกลุ่มนิสิตนักศึกษา ตัวอย่างเช่นข่าวที่ปรากฏในเว็บไซต์หนึ่งที่มีการพาดหัวข่าวว่า “คูรักนักศึกษาปี 1 ขวนก้นเป็นโจร อ้างทางบ้านส่งเงินให้น้อย” โดยออกตระเวนขโมยของตามลานจอดรถห้าง ฉกฉวยซักฟอก ยาเสพติด นำกลับมาใช้ประหยัคค่าใช้จ่ายที่หอพัก สารภาพก่อเหตุมาแล้วไม่ต่ำกว่า 30 คดี (ม.ป.ก., เข้าถึงได้จาก: <http://news.sanook.com/1864206/>. 20 กรกฎาคม 2559) จากข่าวนี้นี้จะเห็นได้ว่าผู้ก่อเหตุเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และอ้างเหตุผลว่าทางบ้านส่งเงินให้น้อย และอีกข่าวเกี่ยวกับปฏิบัติการจับกุมนักศึกษาและนักกิจกรรมในข้อหาขัดคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 116 คือ ร่วมกันก่อให้เกิดความกระด้างกระเดื่อง ในหมู่ประชาชน โดยมีการวางแผนที่จะก่อความไม่สงบในราชอาณาจักร (ม.ป.ก., เข้าถึงได้จาก: <http://www.thairath.co.th/content/509928>. 20 กรกฎาคม 2559) จากข่าวนี้นี้จะเห็นได้ว่านักศึกษาไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม และใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องในการแสดงความต้องการของตนเอง ซึ่งหากมีการเพิกเฉยต่อการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้ ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติได้ เนื่องจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นอนาคตของชาติ เป็นกลุ่มบุคคลสำคัญที่จะกำหนดความเจริญหรือเสื่อมถอยของสังคมได้ ซึ่งในทางตรงกันข้ามหากมีการส่งเสริมหรือพัฒนาให้เยาวชนหรือนิสิตนักศึกษาเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีและมีจิตสำนึกต่อสังคมประเทศชาติอย่างจริงจังก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยป้องกันมิให้สังคมมีความ

เสื่อมถอยลงไปได้ ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาประเทศ มีความสงบสุขน่าอยู่ ประชาชนมีความรักใคร่ปรองดอง ช่วยเหลือเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของชาวต่างชาติอีกด้วย จะเห็นได้ว่าผลของการมีพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อประเทศชาตินานัปการโดยเฉพาะในด้านสังคม ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติให้เป็นผู้ถึงซึ่งคำว่า “พลเมืองที่ดี” โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ อันได้แก่ความรู้สึกนับถือตนเอง ความสามารถ แรงจูงใจ และลักษณะนิสัย ที่เป็นสิ่งสะท้อนความเป็นพลเมืองดีของบุคคล

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่จะเป็นตัวกำหนดลักษณะความเป็นพลเมืองดีนั้น อาจจะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งบุคลิกภาพเป็นผลรวมของลักษณะเชิงจิตวิทยา เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนในการกำหนดความคิดของบุคคลแต่ละคน มีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมหลากหลายของบุคคลนั้น ทั้งส่วนที่เป็นลักษณะภายนอกที่สังเกตได้ง่ายและพฤติกรรมภายในที่สังเกตได้ยาก (Zimbardo, 1980) นอกจากนี้บุคลิกภาพยังเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นความเป็นปัจเจกบุคคล ในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมรวมถึงลักษณะที่ส่งผลสู่การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ความรู้สึกนับถือตนเอง ความสามารถ แรงจูงใจ ปฏิกริยาในการเกิดอารมณ์ และลักษณะนิสัยที่สะสมจากประสบการณ์ชีวิต (Hilgard, 2004) เมื่อพิจารณาถึงความหมายและคุณลักษณะของบุคลิกภาพจะเห็นได้ว่ามีลักษณะบางประการที่มีความเกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นพลเมืองดี เช่น พลเมืองดีจะต้องเป็นผู้มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเคารพกฎระเบียบของสังคม การมีคุณธรรม จริยธรรม การมีน้ำใจต่อผู้อื่น การมีจิตสำนึกสาธารณะ มีความรับผิดชอบ (วินัย ภูโยธิน และคณะ, 2551) เป็นต้น นอกจากนี้รากฐานสำคัญที่มีส่วนในการหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคลคือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวบุคคลเหล่านั้น ซึ่งจะประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดคือครอบครัว Kaplan et al. (1977) กล่าวว่าบุคคลจะได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้มีความผูกพันตามธรรมชาติ ประกอบด้วยบุคคล 2 ประเภท คือ บุคคลที่อยู่ใต้อุปการะโดยตรง ได้แก่ สามี ภรรยา ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก หลาน ซึ่งมีความผูกพันซึ่งกันและกัน มีความรักใคร่ ให้ความช่วยเหลือกันด้วยความจริงใจ และกลุ่มที่สองคือกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ได้แก่ เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน คนใกล้ชิดที่สนิทสนมคุ้นเคย ฉะนั้น การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจจะมีส่วนต่อการกำหนดพฤติกรรม แนวคิด ค่านิยม หรือทัศนคติของบุคคล โดยสรุปแล้วการศึกษาลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยการศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลและการสนับสนุนทางสังคมร่วมด้วยจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและอาจทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติได้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษามีความสำคัญและเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมที่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ทั้งยังจะทำให้นักศึกษาเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพและลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เพื่อที่จะได้นำผลวิจัยมาเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและบุคลิกภาพกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการศึกษา

1. การสนับสนุนทางสังคมและบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

2. นักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีลักษณะความเป็นพลเมืองที่แตกต่างกัน

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบและวิธีการศึกษาดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตรัง จำนวน 809 คน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 268 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนตามจำนวนนักศึกษาในแต่ละสาขา (Proportional Stratified Random Sampling) เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะแบบตรวจรายการ โดยมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม เป็นข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของ House (1981) ลักษณะข้อความแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม 4 องค์ประกอบคือการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร การสนับสนุนทางสังคมด้านทรัพยากรสิ่งของ และการสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมิน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เป็นข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของ Costa และ McCrae (1992) ลักษณะข้อความแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบคือ บุคลิกภาพด้านความ

หวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น และบุคลิกภาพด้านการมีสติ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการลักษณะความเป็นพลเมืองดี ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิดของ Davies et al. (1999) ประกอบด้วยลักษณะความเป็นพลเมืองดี 3 ด้านคือ ด้านลักษณะเอาใจใส่ต่อสังคม ลักษณะการมีความรู้ ลักษณะอนุรักษ์นิยมหรือลักษณะความเชื่อฟัง

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับคือ 5,4,3,2,1 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลจากการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .904 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นคือ

ด้านอารมณ์	= .904
ด้านข้อมูลข่าวสาร	= .872
ด้านทรัพยากรสิ่งของ	= .889
ด้านการประเมิน	= .835

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .927 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นคือ

ด้านความหวั่นไหว	= .884
ด้านการแสดงตัว	= .876
ด้านการเปิดกว้าง	= .814
ด้านการยอมรับผู้อื่น	= .894
ด้านการมีสติ	= .886

3) แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดี มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .957 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นคือ

ด้านลักษณะเอาใจใส่ต่อสังคม	= .913
ด้านลักษณะการมีความรู้	= .949
ด้านลักษณะอนุรักษ์นิยมหรือลักษณะความเชื่อฟัง	= .895

เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า มีให้เลือก 5 ระดับ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

การแปลความหมายของระดับคะแนน โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัด ตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ Best (1993) มีรายละเอียดดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00-1.49	เท่ากับ มีลักษณะนั้น ๆ ในระดับต่ำมาก
1.50-2.49	เท่ากับ มีลักษณะนั้น ๆ ในระดับต่ำ
2.50-3.49	เท่ากับ มีลักษณะนั้น ๆ ในระดับปานกลาง
3.50-4.49	เท่ากับ มีลักษณะนั้น ๆ ในระดับสูง
4.50-5.00	เท่ากับ มีลักษณะนั้น ๆ ในระดับสูงมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง และมีการอธิบายคำชี้แจง แนะนำวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนก่อนตอบแบบสอบถาม โดยมีมาตรฐานเดียวกันและส่งคืนแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ หากตรวจพบข้อผิดพลาดหรือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่ครบผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใหม่และรอรับกลับ

2) จากนั้นผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาบันทึกคะแนนโดยการลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1) t - test สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ซึ่งจำแนกตามตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่ม

2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance หรือ One-way ANOVA ด้วยสถิติ F - test) สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ซึ่งจำแนกตามตัวแปรอิสระตั้งแต่ 3 กลุ่มเป็นต้นไป และ LSD (Least Significant Difference) สำหรับทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of significance) ที่ระดับ .05

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ และลักษณะความเป็นพลเมืองดี สามารถสรุปแต่ละแนวคิดได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

Cobb (1979) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นการที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองได้รับความรักความเอาใจใส่ มีคนเห็นคุณค่าและให้เกียรติยกย่อง ทำให้บุคคลรู้สึกผูกพันและมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในขณะที่ Pender (1996) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆ ได้แก่ การสนับสนุนด้านจิตใจ อารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร จากกลุ่มคนในระบบสังคม บุคคลจะรู้สึกว่าตนเองได้รับความรัก ได้รับการยกย่อง เห็นคุณค่าในตนเองและรู้สึกถึงความเป็นที่ต้องการของผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม แหล่งของการสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญได้แก่กลุ่มผู้มีความผูกพันตามธรรมชาติ ได้แก่ สามี ภรรยา ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก หลาน ซึ่งมีความผูกพันซึ่งกันและกัน มีความรักใคร่ ให้ความช่วยเหลือกันด้วยความจริงใจ และกลุ่มที่สองคือกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ได้แก่ เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน คนใกล้ชิดที่สนิทสนมคุ้นเคย (Kaplan et al. , 1977) โดย House (1981) ได้แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ด้าน คือ

1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ เป็นการสนับสนุนแบบการให้ความรัก ความห่วงใย การให้การยอมรับและการมีความเห็นอกเห็นใจ 2) การสนับสนุนด้านการประเมิน เป็นรูปแบบของการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้รับการสนับสนุน ซึ่งจะทำให้ผู้รับการสนับสนุนนำไปประเมินพฤติกรรมตนเอง ซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจในการเปรียบเทียบกับผู้อื่นในสังคม 3) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารให้คำแนะนำตักเตือน หรือการให้คำปรึกษา ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถนำไปปฏิบัติในการแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้ 4) การสนับสนุนด้านทรัพยากรสิ่งของ เป็นการสนับสนุนโดยตรงในการให้การช่วยเหลือเรื่องวัสดุสิ่งของ เงิน แรงงาน เวลาและปรับสภาพแวดล้อม

2. แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

โสภา ชูพิกุลชัย (2542) ให้คำจำกัดความของคำว่าบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะของแต่ละบุคคลที่ได้รับการหล่อหลอมทางสังคม ซึ่งส่งผลให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น และเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนออกมาจากลักษณะอื่นหรือจากนิสัยที่ซ่อนอยู่ภายใน ส่วน Zimbardo (1980) อธิบายว่า บุคลิกภาพ เป็นผลรวมของลักษณะเชิงจิตวิทยาของบุคคลแต่ละคนที่มีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่หลากหลายของบุคคลนั้น ทั้งส่วนที่เป็นลักษณะภายนอกที่สังเกตได้ง่ายและพฤติกรรมภายในที่สังเกตได้ยาก ซึ่งส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่ต่างกัน Costa และ McCrae (1992) ได้อธิบายและแบ่งองค์ประกอบของบุคลิกภาพไว้ 5 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านความหวั่นไหว หมายถึงอารมณ์ทางด้านลบ เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีสภาวะอารมณ์ที่ไม่คงที่ มีความเกลียดชัง ความซึมเศร้าไม่เบิกบาน ความหุนหัน และความไม่มั่นคงอ่อนแอ 2) องค์ประกอบด้านการแสดงตัว เป็นด้านที่วัดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและผู้อื่น การแสดงออกทางสังคมประกอบด้วยความอบอุ่น การชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม การแสดงออกที่เหมาะสม ชอบกิจกรรม แสวงหาความตื่นเต้นท้าทาย และมีอารมณ์ทางบวก 3) องค์ประกอบด้านการเปิดกว้าง เป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ต่างๆ บุคคลจะมีความคิด มีจินตนาการ มีความใจกว้าง เป็นต้น 4) องค์ประกอบด้านการยอมรับผู้อื่น เป็นด้านที่ชี้ถึงความเป็นมิตร หลีกเลี่ยงการสร้าง ความเกลียดชัง องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วย ความไว้วางใจ มีความซื่อตรง เห็นแก่ผู้อื่น อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น 5) องค์ประกอบด้านการมีสติ จะเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลมีความรอบคอบ มีความมุ่งมั่น มีระเบียบแบบแผน เคารพเชื่อฟัง มีความพยายาม และรักษาวินัยในตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดี

วิชัย ภูโยธิน และคณะ (2554) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลกสรุปได้ว่าพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลกนั้นจะต้องเป็นผู้ที่เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม มีเหตุผลรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับเสียงส่วนใหญ่ มีน้ำใจเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ประเทศชาติ มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองและจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Davies et al. (1999) ที่ได้ให้ความหมายของการเป็นพลเมืองดีว่าพลเมืองดีคือผู้ที่มีการเอาใจใส่ผู้อื่นในระดับสูง ปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็ง มีจิตสำนึกในชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับในความหลากหลายของสังคม โดย Davies et al. (1999) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่ครูปลูกฝังแก่นักเรียนโดยได้สอบถามจากครูในประเทศอังกฤษมากกว่า 700 คน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงหลักสูตรในโรงเรียนเพื่อตอบสนองต่อการสร้างความเป็นพลเมืองดีของชาติ เนื่องจากสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน ฉะนั้น พวกเขาจึงได้เล็งเห็นว่าควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสิทธิและบทบาทหน้าที่ของตนเองควบคู่กันไป และจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้ที่เป็นพลเมืองดีว่าจะต้องประกอบไปด้วย 1) มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนหรือชุมชน 3) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 4) มีความเอาใจใส่ในสวัสดิภาพของผู้อื่น 5) ประพฤติตนตามหลักศีลธรรมและจริยธรรม 6) ยอมรับในอำนาจของผู้ที่มีบทบาทเป็นหัวหน้า 7) มีความสามารถในการคิดข้อคำถาม 8) มีความสามารถในการใช้สติปัญญาตัดสินใจ 9) มีความรู้เกี่ยวกับรัฐบาลหรือทางราชการ 10) มีความรักชาติ 11) มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว 12) มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนโลก และ 13) ยอมรับในความหลากหลายของสังคม นอกจากนี้ Davies et al. (1999) ได้นำลักษณะความเป็นพลเมืองดีทั้ง 13 ลักษณะมาจัดกลุ่มของลักษณะความเป็นพลเมืองดี โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มลักษณะ คือ

1. ลักษณะเอาใจใส่ต่อสังคม ประกอบด้วย ความเอาใจใส่ในสวัสดิภาพของผู้อื่น ประพฤติตนตามหลักศีลธรรมและจริยธรรม และยอมรับในความหลากหลายของสังคม

2. ลักษณะการมีความรู้ ประกอบด้วย มีความรู้เกี่ยวกับรัฐบาลหรือทางราชการ มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนโลก และมีความสามารถในการคิดข้อคำถาม

3. ลักษณะอนุรักษนิยมหรือลักษณะความเชื่อฟัง ประกอบด้วย ยอมรับในอำนาจของผู้ที่มีบทบาทเป็นหัวหน้า มีความรักชาติ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนหรือชุมชน

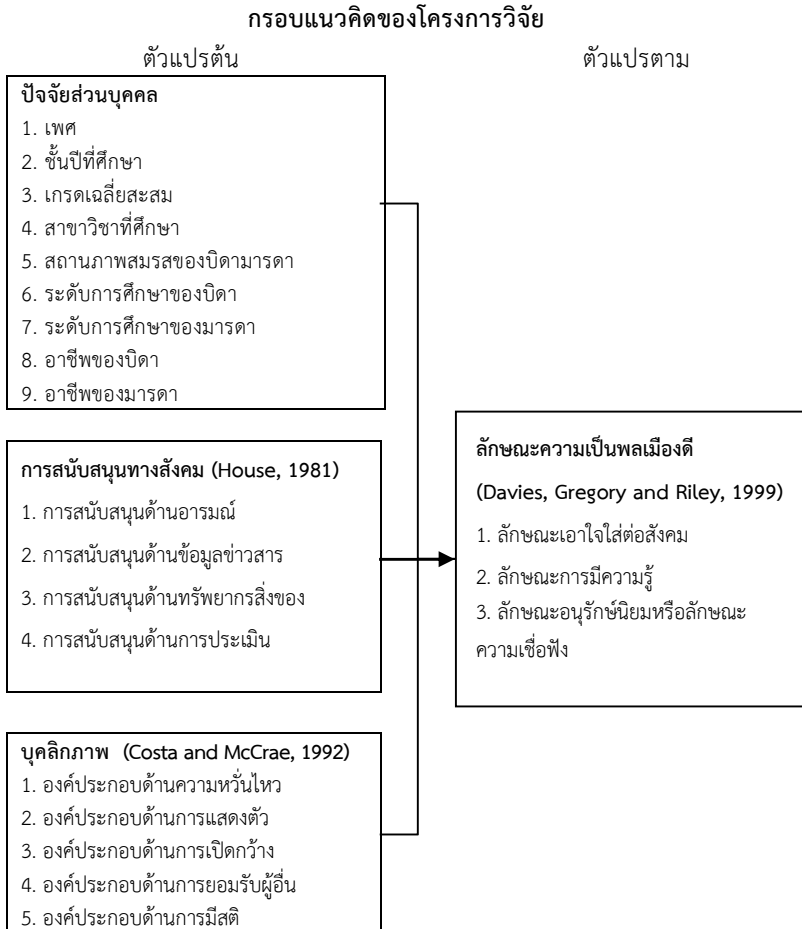
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีรพงษ์ นกน้อย (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: กรณีศึกษานิสิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล สังคมประเพณีทางการเมืองและลักษณะความเป็นพลเมืองดี กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิส่วนใหญ่มีความเป็นพลเมืองดีระดับปานกลาง และพบว่า อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา ภาควิชาที่ศึกษาและภูมิสำเนา มีผลต่อลักษณะความเป็นพลเมืองดี ส่วนเพศและสังคมประเพณีในมหาวิทยาลัยไม่มีผลต่อลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ทรงสิริ วิจิตรานนท์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา จำแนกตามภูมิหลังของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่าเพศที่ต่างกันมีคุณลักษณะพลเมืองดีด้านคุณลักษณะพื้นฐานและความรู้ทักษะแตกต่างกัน ชั้นปีที่แตกต่างกันมีลักษณะพลเมืองดีด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน คณะที่ต่างกันมีลักษณะพลเมืองดีโดยรวมแตกต่างกัน อาชีพผู้ปกครองของนักศึกษาที่ต่างกันมีลักษณะพลเมืองดีด้านการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ความเชื่อมั่นของนักศึกษาที่แตกต่างกันมีลักษณะพลเมืองดีโดยรวมแตกต่างกัน

ธัญชัย วิวัฒน์ประเทศ (2556) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและศึกษาเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยในระดับสูง และพบว่า นักศึกษาที่มีเพศ ภูมิสำเนา ผลการเรียน คณะ ชั้นปี และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันมีความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยโดยรวมแตกต่างกัน

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม บุคลิกภาพ ลักษณะ
ความเป็นพลเมืองดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
ครั้งนี้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาคณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
วิทยาเขตตรัง ผลการศึกษาพบว่า

1. การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความ
เป็นพลเมืองดีของนักศึกษา โดยพบว่าการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์
ทางบวกกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีทุกด้าน (ด้านลักษณะการเอาใจใส่ต่อผู้อื่น
 $r = .377^{**}$ ด้านลักษณะการมีความรู้ $r = .243^{**}$ และด้านลักษณะอนุรักษนิยมหรือ
ลักษณะความเชื่อฟัง $r = .340^{**}$) ส่วนตัวแปรบุคลิกภาพพบว่ามีเพียงบุคลิกภาพด้าน
ความห้วนไหวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา ในขณะที่
บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีทุก
ด้าน (ด้านลักษณะการเอาใจใส่ต่อผู้อื่น $r = .455^{**}$ ด้านลักษณะการมีความรู้
 $r = .367^{**}$ และด้านลักษณะอนุรักษนิยมหรือลักษณะความเชื่อฟัง $r = .386^{**}$)
ด้านการเปิดกว้างมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีทุกด้าน
(ด้านลักษณะการเอาใจใส่ต่อผู้อื่น $r = .448^{**}$ ด้านลักษณะการมีความรู้ $r = .297^{**}$
และด้านลักษณะอนุรักษนิยมหรือลักษณะความเชื่อฟัง $r = .427^{**}$) ด้านการยอมรับ
ผู้อื่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีทุกด้าน (ด้านลักษณะการ
เอาใจใส่ต่อผู้อื่น $r = .717^{**}$ ด้านลักษณะการมีความรู้ $r = .366^{**}$ และด้านลักษณะ
อนุรักษนิยมหรือลักษณะความเชื่อฟัง $r = .574^{**}$) และด้านการมีสติมีความสัมพันธ์
ทางบวกกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีทุกด้าน (ด้านลักษณะการเอาใจใส่ต่อผู้อื่น
 $r = .663^{**}$ ด้านลักษณะการมีความรู้ $r = .452^{**}$ และด้านลักษณะอนุรักษนิยมหรือ
ลักษณะความเชื่อฟัง $r = .562^{**}$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ปรากฏผล
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และค่า p-value ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบกับลักษณะความ เป็นพลเมืองดีของนักศึกษา

การสนับสนุนทางสังคมและ บุคลิกภาพ	ลักษณะความเป็นพลเมืองดี					
	ด้านลักษณะการเอา ใจใส่ต่อผู้อื่น		ด้านลักษณะการมี ความรู้		ด้านลักษณะอนุรักษ์ นิยมหรือลักษณะ ความเชื่อฟัง	
	r	(p)	r	(p)	r	(p)
ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม						
การสนับสนุนด้านอารมณ์	.410**	(.022)	.234**	(.000)	.376**	(.000)
การสนับสนุนด้านการ ประเมิน	.469**	(.000)	.200**	(.000)	.432**	(.000)
การสนับสนุนด้านข้อมูล	.777**	(.000)	.297**	(.000)	.243**	(.000)
ข่าวสาร						
การสนับสนุนด้านทรัพยากร สิ่งของ	.427**	(.000)	.226**	(.000)	.366*	(.000)
การสนับสนุนทางสังคม โดยรวม	.377**	(.000)	.243**	(.000)	.340**	(.000)
ตัวแปรบุคลิกภาพ						
ด้านความห้วนไหว	.122	(.046)	.107	(.080)	.061	(.322)
ด้านการแสดงตัว	.455**	(.000)	.367**	(.000)	.386**	(.000)
ด้านการเปิดกว้าง	.448**	(.000)	.297**	(.000)	.427**	(.000)
ด้านการยอมรับผู้อื่น	.717**	(.000)	.366**	(.000)	.574**	(.000)
ด้านการมีสติ	.663**	(.000)	.452**	(.000)	.562**	(.000)

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษาจำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา เกรดเฉลี่ยสะสม ชั้นปีที่ศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพของบิดา และอาชีพของมารดาแตกต่างกัน มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาจำแนกตามอาชีพ

ของบิดา และอาชีพของมารดาเป็นรายคู่ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2, 3 4 และ 5 ส่วนตัวแปร เพศ สาขาวิชา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับการศึกษาของบิดา และระดับการศึกษาของมารดา มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา โดยใช้ t-test

ปัจจัยส่วนบุคคล		$\bar{x}$	S.D.	t	p
เพศ	ชาย	3.921	.490	-6.78	.848
	หญิง	3.962	.489		
สาขาวิชาที่ศึกษา	สาขาวิทยาศาสตร์	3.936	.480	3.93	.383
	สาขาเทคโนโลยี	3.982	.528		
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	อยู่ด้วยกัน	3.932	.505	-1.221	.358
	ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	4.005	.441		

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา โดยใช้ F-test

ปัจจัยส่วนบุคคล		$\bar{x}$	S.D.	Levene's Test of equality of variances	p	F	p
ชั้นปีที่ศึกษา	ชั้นปีที่ 1	3.951	.519	.803	.493	1.413	.239
	ชั้นปีที่ 2	3.921	.412				
	ชั้นปีที่ 3	3.842	.447				
	ชั้นปีที่ 4	4.254	.455				
เกรดเฉลี่ยสะสม	0.00 – 2.00	3.904	.548	2.542	.057	.871	.456
	2.01 – 2.50	3.965	.544				
	2.51 – 3.00	4.022	.397				
	3.01 – 4.00	3.903	.415				

ตารางที่ 3 (ต่อ) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา โดยใช้ F-test

ปัจจัยส่วนบุคคล		$\bar{x}$	S.D.	Levene's Test of equality of variances	p	F	p
ระดับการศึกษาของบิดา	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	3.925	.483	.783	.537	.244	.913
	มัธยมศึกษาตอนต้น	3.967	.437				
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	3.922	.563				
	อนุปริญญา/ปวส	3.960	.494				
	ปริญญาตรีขึ้นไป	4.006	.502				
ระดับการศึกษาของมารดา	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	3.939	.490	.499	.736	.681	.606
	มัธยมศึกษาตอนต้น	3.972	.423				
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	3.938	.558				
	อนุปริญญา/ปวส	3.826	.460				
	ปริญญาตรีขึ้นไป	4.098	.460				
อาชีพของบิดา	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.077	.383	1.933	.125	2.675*	.048
	ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว	4.038	.533				
	เกษตรกร	3.856	.529				
	รับจ้างและอื่นๆ	3.966	.406				

ตารางที่ 3 (ต่อ) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา โดยใช้ F-test

ปัจจัยส่วนบุคคล		$\bar{x}$	S.D.	Levene's Test of equality of variances	p	F	p
อาชีพของมารดา	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.301	.341	1.186	.315	4.695*	.003
	ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว	4.027	.505				
	เกษตรกร	3.850	.512				
	รับจ้างและอื่นๆ	3.945	.417				

* หมายถึง มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา	$\bar{x}$	อาชีพของบิดา			
		ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกร	รับจ้างและอื่นๆ
อาชีพของบิดา		4.07	4.03	3.85	3.96
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4.07	-			
ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว	4.03	ns	-		
เกษตรกร	3.85	*	ns	-	
รับจ้างและอื่นๆ	3.96	ns	ns	ns	-

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของบิดาเป็นรายคู่ดังตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.07$) มากกว่านักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา จำแนกอาชีพของมารดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ลักษณะความเป็นพลเมืองดี โดยรวมของนักศึกษา		อาชีพของมารดา			
		ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย และธุรกิจ ส่วนตัว	เกษตรกร	รับจ้าง และอื่นๆ
อาชีพของมารดา	$\bar{x}$	4.30	4.02	3.85	3.95
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	4.30	-			
ค้าขายและธุรกิจ ส่วนตัว	4.02	*	-		
เกษตรกร	3.85	*	ns	-	
รับจ้างและอื่นๆ	3.95	*	ns	ns	-

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมของนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของมารดาเป็นรายคู่ดังตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจกับนักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรและอาชีพรับจ้าง/อื่นๆ มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีลักษณะความเป็นพลเมืองดีโดยรวมเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.30$) มากกว่านักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{x} = 4.02$) นักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร ($\bar{x} = 3.85$) และนักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพรับจ้าง/อื่นๆ ($\bar{x} = 3.95$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลโดยการแบ่งข้อมูลออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการอภิปรายผลการศึกษา ส่วนที่สองเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. อภิปรายผลการศึกษา

1.1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา พบว่าการสนับสนุนทางสังคมโดยรวมและรายด้าน (ด้านอารมณ์ ด้านการประเมิน ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากรสิ่งของ) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีทุกด้าน (ด้านลักษณะการเอาใจใส่ ต่อสังคม ด้านลักษณะการมีความรู้ และด้านลักษณะอนุรักษ์นิยมและการเชื่อฟัง) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการได้รับความรักความเอาใจใส่ คำแนะนำ ตักเตือน หรือการประเมินพฤติกรรมต่างๆ จากบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะครอบครัวซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการหล่อหลอมให้บุคคลเติบโตขึ้นมา มีคุณลักษณะต่างๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งการได้รับความรักความเอาใจใส่ ตลอดจนการอบรมสั่งสอนในทางที่ดีจะทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีคุณค่า เกิดความผูกพันและมีความรู้สึกรักตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงทำให้มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม รู้จักเอาใจใส่ผู้อื่น ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Pender, 1996) นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางด้านสถานการณ์ในครอบครัว สถาบันการศึกษา และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า การถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากครูอาจารย์ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สามารถร่วมกันอธิบายและทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมจริยธรรมในการเรียนได้ ซึ่งพฤติกรรมจริยธรรมเป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งของลักษณะความเป็นพลเมืองดี

1.2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา พบว่าบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้าง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการมีสติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก 1) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความเป็นผู้ที่มีความอบอุ่น เป็นมิตรกับผู้อื่น ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น กล่าวแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็น ชอบทำกิจกรรมที่ทำหาย ตื่นเต้น

ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสและมองโลกในแง่ดี 2) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความช่างฝัน มีจินตนาการ มีความคาดหวัง มีสุนทรียภาพ ได้รับความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง ชอบกิจกรรมแปลกใหม่ มีความคิดริเริ่ม เป็นนักปฏิบัติ มีมุมมองและยอมรับค่านิยมใหม่ๆ 3) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นเป็นด้านที่ชี้ถึงความเป็นมิตร หลีกเลี่ยงการสร้างความเกลียดชัง องค์กรประกอบการยอมรับนี้ประกอบด้วย ความไว้วางใจ มีความซื่อตรง เห็นแก่ผู้อื่น อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น 4) บุคลิกภาพด้านการมีสติเป็นลักษณะของบุคคลที่มีความรอบคอบ มีระเบียบ มีความมุ่งมั่น ประกอบด้วยความสามารถ ความมีระเบียบแบบแผน เคารพเชื่อฟัง มีความพยายาม รักษาวินัยในตนเอง (Costa and McCrae, 1992) จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้าง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการมีสติ โดยส่วนใหญ่จะมีความสอดคล้องกับลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี ดังแนวคิดของ วิชัย ภูโยธิน และคณะ (2551) ที่ได้สรุปลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลกว่าจะต้องประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 9 ประการคือ 1) เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของสังคม 2) เป็นผู้ไม่เหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ 4) เป็นผู้มีความน้ำใจ ประชาธิปไตยและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 5) เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น 6) มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ 7) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง 8) มีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจสังคม 9) มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามหลักธรรม

1.3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาแตกต่างกัน มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน โดยพบว่านักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีมากกว่านักศึกษาที่มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกร และนักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีลักษณะความเป็นพลเมืองดีมากกว่านักศึกษาที่มีมารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร และอาชีพรับจ้าง/อื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจได้รับการปลูกฝังในเรื่องของจรรยาบรรณข้าราชการหรือจรรยาบรรณวิชาชีพที่จะต้องประกอบอาชีพอย่างซื่อสัตย์ สุจริตและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม ดังปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 (2551) หมวด 5 การรักษาราชการข้าราชการ มาตรา 78 กำหนดว่าข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาราชการตามที่ส่วนราชการ

กำหนดไว้โดยมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะในเรื่องการยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน จากข้อกำหนดดังกล่าวอาจทำให้บิดามารดาซึ่งประกอบอาชีพภายใต้ข้อกำหนดนั้นๆ ซึมซับพฤติกรรมและคุณลักษณะที่ดีต่างๆ แล้วนำมาอบรมสั่งสอนแก่นักศึกษาซึ่งเป็นบุตรหลานของตนเองหรือบิดามารดาอาจประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลานแล้วนักศึกษาเกิดเป็นพฤติกรรมการเลียนแบบหรือได้รับการปลูกฝังโดยไม่รู้ตัวดังที่ Kaplan et al. (1977) กล่าวว่ากลุ่มผู้มีความผูกพันตามธรรมชาติ ได้แก่ สามี ภรรยา ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก หลาน เป็นกลุ่มคนใกล้ชิดที่สนิทสนมคุ้นเคย จะเป็นแหล่งของการสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1.1 การสนับสนุนทางสังคม

จากผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา ฉะนั้น ครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่นักศึกษามีความใกล้ชิดและมีความผูกพันมากที่สุด จึงควรให้ความสำคัญกับการอบรมสั่งสอนลูกด้วยความรัก แนะนำตักเตือนให้กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม เช่น การเลี้ยงดูแบบส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และที่สำคัญคือไม่ควรใช้วิธีการลงโทษด้วยความรุนแรงเมื่อทำผิด เพราะจะทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมความก้าวร้าวและอาจนำพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นไปใช้กับผู้อื่น เนื่องจากมองว่าความก้าวร้าวเป็นเรื่องปกติตลอดจนสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งระดับมัธยมและอุดมศึกษาควรมีการสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและสังคมโลกต่อไป

2.1.2 บุคลิกภาพ

จากผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้างด้านการยอมรับผู้อื่นและด้านการมีสติมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา ฉะนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการแสดงความรู้ความสามารถ ฝึกการทำงานเป็นทีม ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้รู้จัก

การเสียสละ เรียนรู้วิธีการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไม่ให้มีพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่บกพร่อง เช่น ความเห็นแก่ตัว การไม่รู้จักตนเอง หรือการไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถนำหลักการเหล่านี้ไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนของรายวิชา เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีลักษณะที่สังคมยอมรับ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพต่อไป

2.1.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของบิดามารดาที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาที่พบว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐมีลักษณะความเป็นพลเมืองดีมากกว่านักศึกษาที่มีบิดามารดาประกอบอาชีพอื่นๆ ฉะนั้น ควรมีการปลูกจิตสำนึกหรือกำหนดบทบัญญัติในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพให้ยึดมั่นอยู่บนหลักของความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติตนดีงาม ไม่เห็นแก่ตัวเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นในสังคม โดยจะต้องมีการกำหนดบทบัญญัติหรือปลูกจิตสำนึกอย่างจริงจังเพื่อที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ซึ่งหากทุกอาชีพประพฤติตนดีและมีลักษณะความเป็นพลเมืองดีก็อาจจะช่วยให้เป็นประโยชน์ต่อการเป็นต้นแบบที่ดีแก่บุตรหลาน หรือการปลูกฝังให้บุตรหลานของตนเองเติบโตขึ้นมาเป็นคนดีมีคุณภาพ

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่กับการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อที่จะทำให้ได้รับทราบถึงข้อมูลในระดับลึก

2.2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรทางจิตวิทยาอื่นๆ ที่อาจจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นพลเมืองดี เช่น การมองโลกในแง่ดี ความฉลาดทางอารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง หรือภาวะผู้นำ เป็นต้น

2.2.3 ควรมีการศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาในแต่ละวิทยาเขตว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาในแต่ละวิทยาเขต เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว. 2557. “ปัจจัยทางด้านการจัดการในครอบครัว
สถาบันการศึกษา และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการ
เรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี”. ว.พฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา 6: 159-
176.
- ทรงสิริ วิจิราพันธ์. 2556. **คุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนคร**. รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร.
- ธัญธัช วิภักฎมิประเทศ. 2556. **ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต**. รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิต.
- สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ. 2557. **พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. 2551**. นนทบุรี : สำนักงาน ก.พ. นนทบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554. **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษ
ที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิก.
- ม.ป.ก. 2558. **ข่าวนักศึกษาขโมยของ**. <http://news.sanook.com/1864206/>.
20 กรกฎาคม.
- ม.ป.ก. 2558. **ข่าวนักศึกษาต่อต้านการเมือง**. <http://www.thairath.co.th/content/509928>. 20 กรกฎาคม.
- วิชัย ภูโยธิน และคณะ. 2551. **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตใน
สังคม**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วีรพงษ์ นกน้อย. 2546. **ลักษณะความเป็นพลเมืองดี: กรณีศึกษานิสิต
ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตร์
มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.
- โสภา ชูพิกุลชัย. 2542. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด.
- Best, J.W. 1993. **Research in Education**. Boston, M.A.: Allyn and Bacon.
- Cobb, S. 1979. **Social Support and Health through the Life Course**. In
Aging from Birth to Death. New York: West vies press.

- Costa, P.T., & McCrae, R.R. 1992. **Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five- Factor Inventory (NEO-FFI) : Professional Manual**. Florida: Psychological Assessment Resource.
- Davies, I., Gregory, I., & Riley, S. 1999. **Good citizenship and educational provision**. USA and Canada: Garland Inc.
- Hillgard, R. 2004. **Emergency Psychiatry** Randy Hillgard. New York: McGraw-Hill
- House, J. S. 1981. **Work stress and social support**. Reading, Mass: Addison-Wesley.
- Kaplan, B.H., Cassel, T.C., and Gore, S. 1977. “Social Support and Health. **Medical Care**” 15(5): 47-58.
- Pender, N. J. 1996. **Health Promotion in Nursing Practice**. 3rd ed. U.S.A.: Appleton & Lange.
- Yamane, T. 1973. **Statistic: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York: Harper & Row.
- Zimbardo, P.G. 1980. **Essentials of Psychology and Life**. Glenview, IL: Scott Foresman.